

Mensenrechten in de provincie Guéra

AANVRAAG, 2024.

DOELSTELLING:

- Directe hulp aan gevangenen in de meest erbarmelijke omstandigheden
- Stoppen en voorkomen van marteling in gevangnissen en politiecellen
- Juridische bijstand aan gevangenen
- Vrijlating van mensen die onrechtmatig worden vastgehouden
- Voorlichting over rechten van gedetineerden
- Voorlichting over rechten van vrouwen en kinderen

PROJECTHOUDER: Association Tchadienne pour la Promotion et Défense des Droits de l'Homme (ATPDH), afdeling Mongo.

BENODIGD BEDRAG: 7.261 €

Uitzichtloosheid bij plegers van misdrijven en onschuldigen in de gevangenis van Mongo.

ACHTERGROND

Vervolgaanvraag voor het werk van de lokale afdeling van deze mensenrechtenorganisatie waaraan de Haëlla stichting in 2023 bijdroeg. Een paar weken geleden stuurden we daarover het verslag.

Sindsdien is er een wrang bewijs gekomen voor de effectiviteit van de ATPDH: begin januari, kort nadat hij me zijn verslagen had overhandigd, is Thomas Alkali, de voorzitter die we in onze vorige aanvraag noemden en roemden, opgepakt en naar de gevangenis gebracht die hij zo vaak bezocht heeft. Hij ondergaat nu hoe de regels daarbij met voeten worden getreden. Het heeft weken geduurd voordat hij een eerste keer voor de rechter is voorgeleid. Sinds de voorgeleiding wordt zijn advocaat de toegang tot de gevangenis ontzegd. Ook wij maken nu van dichtbij mee hoe de “rechtsgang” verloopt. Dat wil zeggen dat men in een geval als dit - waar het duidelijk niet gaat om een misdrijf, maar om een opzetje van mensen die zich in hun macht bedreigd voelen – eerst de publieke opinie laat uitkristalliseren en vervolgens gaat aftasten hoeveel geld er te halen valt.

We hopen en gaan ervan uit dat de voorzitter vrij komt. Of hij dan officieel voorzitter blijft of niet, de ATPDH is vastberadener dan ooit om in 2024 door te gaan met de geplande activiteiten.

De begroting valt op twee punten hoger uit dan in 2023. Ten eerste is op ons aandringen 1500 euro opgenomen voor juridische kosten en betalingen aan de procureur-generaal. Ten tweede zijn de kosten voor benzine veel hoger. Eind 2023 werd benzine plotseling twee keer zo duur als daarvoor, en in januari is dat drie keer zo duur geworden. De oorzaak ligt slechts gedeeltelijk bij de prijsstijging wereldwijd. Tsjaad, en met name in de provincie Guera, wordt ook geplaagd door een onderlinge afspraak van benzinehandelaren die de toevoer stoppen om de prijs op te drijven. Die handelaren zijn etnisch verbonden aan de groep mensen rond de generaal/interim president. Dat wil zeggen dat de regering niet ingrijpt.

Voor de rest zijn de begroting en het activiteitenplan ongeveer gelijk aan die van 2023. De ATPDH in Mongo richt zich ook in 2024 op de volgende problemen:

Rechten van gevangenen

- Vaak weten noch de gedetineerden, noch hun familie, noch de mensen die bij de politie of gevangenis werken wat de rechten van gevangenen zijn, en dat ze op zijn allerm minst geregistreerd moeten worden. Dossiers ontbreken.
- Marteling, zware mishandeling door bewakers komt veel voor in de gevangenis.
- De kleding waarin mensen gearresteerd werden, is daarbij soms gescheurd. Andere kleding verslijt gewoon.
- Voor vrouwen en kinderen moet er volgens de Tsjaadse wet een aparte afdeling binnen de gevangenis zijn. Maar door ruimtegebrek is dat niet altijd het geval. Verkrachting van vrouwen en kinderen komt daardoor veel voor.
- Gevangenisdirecties steken overheidsgeld dat bedoeld is voor levensmiddelen voor gevangenen in eigen zak. Leveranciers die maanden niet betaald worden, stoppen dan met de levering van levensmiddelen. In elk van de vier gevangenissen in de provincie komt het voor dat gevangenen wekenlang afhankelijk zijn van het eten dat familieleden brengen. Maar veel gevangenen zijn expres naar een gevangenis ver van hun woonplaats gebracht.
- Latrines zijn smerig. Er is niet altijd een plek om zich te wassen (achter rieten afscheidingen). Water is schaars. In Mongo is een boorput voor de gevangenis, maar die staat buiten de muren van de gevangenis en wordt van buiten afgetapt voor irrigatie. Zeep is er alleen als kerken of de ATPDH die brengen.
- De gevangenissen horen een verpleger te hebben en die is er vaak ook, maar er zijn geen medicijnen.

Kinderen

Kinderen van de armste gezinnen lopen op twee manieren gevaar: sommige ouders “verhuren” een kind aan herders om maandenlang met een kudde door de sahel te lopen. Ze kunnen niet naar school en leiden een keihard leven, in hun eentje. Anderen sturen hun zoons naar een marabout¹ om in een aantal jaren de Koran uit hun hoofd te leren. Maar onderdeel van die religieuze opleiding is dat de kinderen het belang van onderwerping (“islam”) wordt geleerd door ze een groot deel van de dag uit bedelen te sturen voor hun voedsel en de betaling aan de marabout.

Vrouwen

Vooral vrouwen roepen de hulp in van de rechtswinkel. In Tsjaad bestaan drie rechtssystemen naast elkaar: traditioneel, islamitisch en nationaal of “modern” of “het recht dat gebaseerd is op

¹ Doorgaans een pejoratief Frans woord, maar in Tsjaad noemen de mensen om wie het gaat zich zelf zo.

internationale teksten". Vrouwen zijn het vaakst slachtoffer van de onduidelijkheid die dat geeft over rechten. De voorlichting wordt georganiseerd in samenwerking met CELIAF (Centre de Liaison des Activités pour les Femmes)

Abdelnasser Maloum, Mahamat Saleh Salim, Hamid Kassim Hanoun en, zittend ,Mathieu Abakar na een bezoek aan de gevangenis in Mongo, december 2023.

AANVRAGER

De plaatselijke afdeling van de landelijke ATPDH (Vereniging voor de Bevordering en Bescherming van Mensenrechten) is in 2007 opgericht. De afdeling telt nog steeds 37 leden, mannen die werken in onderwijs, gezondheidszorg of handel. De vrouwen die eerder lid waren, hebben zich onder druk van familie teruggetrokken. De leden zijn katholiek, moslim en protestants. De landelijke ATPDH organiseert cursussen, maar heeft geen geld voor de lokale afdelingen.

De leden van de ATPDH worden geregeld bedreigd door militairen of politieke machthebbers die zich bedreigd voelen door hulp aan hun slachtoffers, omdat ze dat ervaren als impliciete kritiek op hun corruptie. In 2017 kreeg Thomas Alkali 's nachts bezoek van een militair die dreigde dat hij hem zou doden. "Kan niet," zei Alkali, "je kunt een kogel afschieten, maar alleen God kan me doden of in leven houden." Ondanks zulke ervaringen gaan de leden door met hun werk, omdat, zei één van hen, ze niet willen leven alsof onrecht en geweld normaal zijn.

MANIER VAN WERKEN

Tot 2018 gaf de ATPDH alleen voorlichting over mensenrechten. Een belangrijk onderdeel zijn cursussen voor medewerkers van gevangenissen en politie (*Officiers de Police Judiciaire*, OPJ's). In 2018 werd een wet van kracht die bepaalt dat gevangenisdirecties moeten meewerken met mensenrechtenorganisaties die toegang vragen om de omstandigheden daar te bekijken. Sinds 2018 bezoeken leden van de ATPDH Mongo (in groepjes van vier) de vier gevangenissen in de provincie elk vier keer per jaar. Als ze problemen constateren, gaan ze daarmee naar de procureur-generaal die de gevangenisdirecteur opdraagt om de situatie te verbeteren. En ze roepen regelmatig met succes

de hulp in van kerken, het Rode Kruis en “mensen van goede wil” om voedingsmiddelen, zeep, emmers, jerrycans, matten te geven.

Veel narigheid komt van politiecommandanten (*Commandants de Brigade*), die worden aangesteld vanuit de hoofdstad met een politiek oogmerk. Ze zijn slecht opgeleid, vaak zelfs analfabeet, niet afkomstig uit de regio en relatief ongevoelig voor sociale controle. Gevangenispersoneel mag niet om hun *Commandant de Brigade* heen en misstanden zelf melden bij de procureur-generaal. Soms nemen OPJ's daarom contact op met de ATPDH, die dan bij de procureur-generaal aan de bel trekt.

Voor elke situatie – gemeld door anderen of geconstateerd door leden – geldt dezelfde standaardprocedure: een ledenvergadering, een analyse van de situatie, een analyse van wie benaderd moeten worden en van welke middelen het beste kunnen worden ingezet (geld, communicatie, middelen...). Na elke actie of bezoek wordt een rapport gemaakt dat eerst aan de leden wordt voorgelegd en vervolgens aan betrokken instanties.

Om geld van de rekening op te nemen zijn twee handtekeningen nodig, van de boekhouder en de voorzitter.

ACTIVITEITENPLAN 2024

- Vier bezoeken aan elk van de gevangenis in Mongo, Mangalme, Melfi, Bitkine,
- Vier voorlichtingsbijeenkomsten voor *Officiers de la Police Judiciaire* over voorlopige hechtenis, rechten van gevangenen, leefomstandigheden in gevangenis,
- Twee voorlichtingsbijeenkomsten voor vrouwen over (moderne) rechten,
- Twee voorlichtingsbijeenkomsten voor *marabouts* over rechten van kinderen,
- In actie komen als misstanden gesignaleerd worden.

BEGROTING 2024

<u>Voorlichting</u>	Fcfa	€
12 dagen x 15 toehrdrs thee, sandwich à 5000	900.000	1.372
vervoer OPJ's	50.000	76
tegemoetkoming, taxigeld 12 dagen/4 personen à 7.500	360.000	549
<u>Juridische kosten en communicatie</u>		
advocaat en dossiers	1.000.000	1.525
telefoon/internet abonnement	84.000	128
<u>Gevangenisbezoeken</u>		
Benzine geplande bezoeken	800.000	1.220
Ongeplande bezoeken	400.000	610
Autohuur (Melfi) 3 dagen à 160.000	480.000	732
<u>Materiaal</u>		
Laptop	459.170	700
Papier	16.000	24
Metalen kast	<u>200.000</u>	<u>305</u>
Totaal	4.749.170	7.261